

Lieven de Boeck
Frank Havermans
Sachi Miyachi
Shinji Otani
Tom Tlalim

~
*Intimate
Stories on
Absence*

~
Onomatopée 47

De Nieuwe
Modelstad

Tom
Tlalim

The New
Model City

Tom
Tlalim

Omgekeerde stedelijke geometrie

‘Wat ruimte betekent, is niet belangrijk meer. [...] De ruimte die je ziet, is alleen maar jouw interpretatie daarvan. Je kunt de grenzen van die interpretatie oprekken. [...] Hoe interpreteer je een steeg? Als een plek waar je doorheen kunt lopen, zoals architecten en stedenbouwkundigen een steeg zien? [...] Wij hebben de steeg geïnterpreteerd als een plek waar je niet doorheen mag lopen; de deur als een plek waar je niet door mag; en het venster als een plek waar je niet doorheen mag kijken. [...] Dat doen we omdat de vijand ruimte op een traditionele, klassieke manier interpreteert en die interpretatie wil ik niet volgen. [...] Ik moet kunnen opduiken op een onverwachte plek. [...] Daarom hebben we gekozen voor de methodologie van ‘walking through walls’... [...] Als een vorm die zich een weg naar voren vreet, af en toe opduikt en dan weer verdwijnt. Zo bewogen we ons op een verrassende manier vanuit huizen naar buiten, op plekken waar we niet werden verwacht. [...] Ik zei tegen mijn manschappen: “Als jullie tot nu toe gewend waren om je via de weg en het trottoir te verplaatsen, moet je dat vergeten! Vanaf nu lopen we allemaal door de muren heen!”’

– IDF Brigadegeneraal Aviv Kochavi over de stedelijke oorlogstactiek van het ‘door muren lopen’, die in 2002 werd toegepast tijdens gevechten in het vluchtelingenkamp Balata. Citaten uit ‘Walking Through Walls’ van Eyal Weizman, januari 2007

Kunstenaar in dienst

Stel, je hebt een kunstenaar gerekruteerd. Je dropt haar uit een modelvliegtuig, boven een modelstad. Haar opdracht is niet geheel duidelijk, maar ze moet het oppervlak kritisch verkennen en onafhankelijke gezichtspunten aanreiken over de gemaakte vorderingen. Onderweg van het ene continent naar het andere, denkt ze na over haar eigen methodologie, op zoek naar verandering in een toestand van vrije val en wordt wakker geschud als haar parachute opengaat, waarna ze rustig neerdaalt in het centrum van de Nieuwe Modelstad.

Het verhaal brengt haar in verwarring. Ze leest Bedrijfsidentiteit, Luxe, Comfort, Veiligheid, Middenstand en Kantoren. Ze leest (comm)Uniteit, Conformiteit en Concurrentie. Twijfelend aan haar rol in deze missie probeert ze afstand te nemen door zich nergens op te richten. Maar dat blijkt onmogelijk. Alles en iedereen weerspiegelt overal de slogans, de meningen en gedichten afkomstig van mededelingenborden, pamfletten en kranten. Wegwijzers, kaarten, teksten, gidsen, regels en beelden: allemaal geven ze de zachte grenzen aan van deze nieuwe gemeente. Allemaal vertellen ze het verhaal van de Nieuwe Modelstad.

‘De nieuwe urbaniteit is overwegend een onsamenhangend, vaag “goed idee” gebleven zonder sterke materiële gevolgen. Het loopt ook het risico om te verworden tot een extreem geprivatiseerd stedenbouwkundig concept dat afwijkt van het oorspronkelijke ruimtelijke en op maatschappelijke integratie gerichte karakter ervan.’

– Stan J.H. Majoor, ‘The Disconnected Innovation of New Urbanity in Zuidas Amsterdam’

Altneuland – Een oude identiteit voor een nieuwe stad*

‘Een van de belangrijkste functies van het lokale bestuur is dat het een specifieke ruimte vertegenwoordigt, die ruimte belichaamt en een symbolisch leiderschap uitoefent. Een dergelijk leiderschap is moeilijk in een context van extreme economische en culturele deterritorialisatie [...] Het territorium kan worden versterkt door het gevoel er thuis te horen, als uitdrukking van een maatschappelijk verband.’

– Daniel Innerarity ‘Governing the New Spaces: Between the Local and the Global’

* Altneuland was de titel van de utopische roman van Theodore Herzl over het ontwikkelen van Palestina tot een vrije, open en kosmopolitische, moderne joodse maatschappij met een bloeiend, coöperatief bedrijfsleven op basis van de modernste technologie. De roman is in het Hebreeuws vertaald door N. Sokolov, onder de titel Tel Aviv.

Inverse Urban Geometry

‘The meaning of space is of no more significance.... This space that you look at, is nothing but your interpretation of it. Now, you can stretch the boundaries of your interpretation ... how do you interpret the alley? Do you interpret the alley as a place, like every architect and every town planner does, to walk through?... We interpreted the alley as a place forbidden to walk through, and the door as a place forbidden to pass through, and the window as a place forbidden to look through.... This is because the enemy interprets the space in a traditional, classical manner, and I do not want to obey his interpretation.... I need to emerge from an unexpected place.... This is why we opted for the methodology of walking through walls.... Like a worm that eats its way forward, emerging at points and then disappearing. We were thus moving from the interior of homes to their exterior in a surprising manner and in places we were not expected.... I said to my troops, “... If until now you were used to move along roads and sidewalks, forget it! From now on we all walk through walls!”’

– IDF Brig.-Gen. Aviv Kochavi, on the urban warfare tactic of ‘walking through walls’ used in battle at the Balata refugee camp in 2002. Taken from ‘Walking Through Walls’ by Eyal Weizman, Jan. 2007

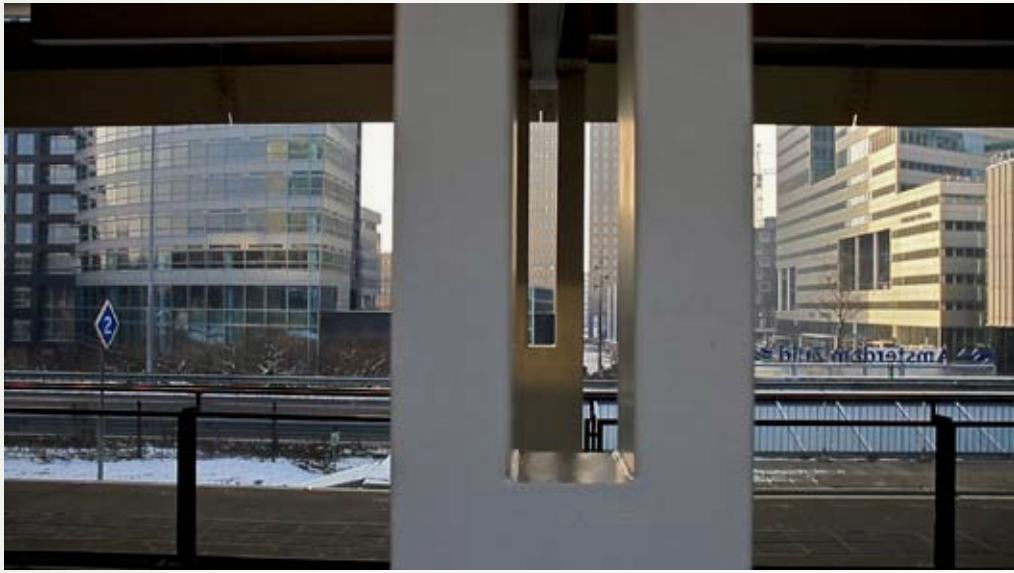
An Artist in Service

Consider a recruited artist. Dropped from a model plane onto a model city. Her task, albeit somewhat unclear: to explore the surface critically, offering independent perspectives on the advances of the campaign. In transit from continent to continent, reflecting on her own methodology, seeking change when in a state of free

fall, and then suddenly awoken by the shake of an opening parachute, she gently descends into the centre of the New Model City.

The story confuses her. It speaks Corporate Identity, Luxury, Comfort, Security, Retail and Office. It speaks of (Comm)Unity, Conformity and of Competition. Doubtful of her role in the mission, she tries to distance herself by losing orientation. But it is impossible. Everywhere, everything and everyone mirrors the slogans, the views and the poems, plucked from the message boards, pamphlets and newspapers. Directions, maps, texts, guides, rules, and images, all indicate the soft borders of this new municipality. All tell the story of the New Model City.

‘New urbanity has predominantly remained a disconnected, free-floating, “good idea” without strong material results. It is also in danger of becoming

Zaken doen als oorlog

'In de jaren tachtig beseften enkele strategische denkers in de zakenwereld dat er een enorme bron van kennis bestond van duizenden jaren oud die zij nauwelijks hadden onderzocht. Zij gingen zich laten leiden door militaire strategieën. Strategische werken als De kunst van het oorlogvoeren door Sun Tzu, Over de oorlog van von Clausewitz en Het rode boek van Mao Zedong werden opeens klassiekers in de zakenwereld. In het algemeen worden er vier soorten theorieën over strategisch management onderscheiden: aanvullende marketing, defensieve marketing, flankerende marketing en guerrillamarketing.'

– Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Business_strategy

Het kamp

Het model doet haar denken aan een legerkamp. De bouw verloopt volgens een gecentraliseerde planning met strikte opleveringsdatums en op het hoofdkwartier in een van de torens staat een maquette van de geplande modelstad. De afdeling PR schrijft het verhaal, bouwbedrijven laten de ene toren na de andere verrijzen en de planners zijn druk bezig het imago van de modelbewoners te bepalen. Om slepende discussies en kritiek te vermijden, worden de woontorens snel en stilletjes gebouwd. Voorzichtig en tijdelijk wordt de grond in bezit genomen, worden oude gebouwen gesloopt en verrijst er nieuwe hoogbouw waarvan de gevels eerder af zijn dan de binnenkant. De woonruimten zijn opgedeeld in modules, waardoor kopers hun begeerde ruimte naar eigen inzicht kunnen samenstellen.* Het nieuws over deze onvoltooide Modelstad en de visie waar die voor staat worden verspreid via allerlei op het publiek gerichte uitingen. Enorme reclameborden, schermen en advertenties hangen aan de omheiningen van de bouwplaatsen waar ze de kale putten met staal en beton aan het oog onttrekken.

* De term 'begeerde ruimte' is afkomstig uit de recensie 'Spaces of Desire and Elasticity Lines', van Asif Berman en Oded Kutok in de catalogus van het Israëlische Paviljoen op de 11^e Architectuur Biënniale van Venetië, 2008.

Radicale theorie in dienst

'Volgens stedelijk theoreticus Simon Marvin leidt de militair-architectonische "schaduwwereld" tot meer intensieve en goed gefinancierde programma's voor stedelijke research dan al (die) universitaire programma's bij elkaar. Deze wereld is ook terdege op de hoogte van de avant-gardistische stedelijke research die plaatsvindt binnen architectuur instellingen. [...] Op de boekenlijsten van hedendaagse militaire instellingen staan werken van rond 1968 (met name de geschriften van [filosofen] Gilles Deleuze, Félix Guattari en Guy Debord) maar ook modernere werken over humanisme, psychologie, cybernetica en over postkoloniale en poststructuralistische theorie. Als het waar is, zoals sommige schrijvers beweren, dat er binnen de laattwintigste-eeuwse kapitalistische cultuur geen ruimte meer is voor een kritisch discours, lijkt dat binnen de militaire sfeer juist op te bloeien.'

– 'The Art of War: Deleuze, Guattari, Debord and the Israeli Defense Force' van E. Weizman, 2006

'Diverse begrippen in Mille Plateaux [van Deleuze en Guattari] waren heel nuttig voor ons. [...] Vooral het onderscheid waarop zij hebben gewezen tussen "gladde" en "gegroefde" ruimte [vormen een afspiegeling van] de organisatorische begrippen van "de oorlogsmachine" en "het staatsapparaat". Binnen de IDF spreken we nu vaak van het "gladstrijken van de ruimte" als we het hebben over een actie in een ruimte alsof die geen afbakening kent.'

– Shimon Naveh, Brigadier-Generaal in ruste en directeur van het Operational Theory Research Institute, in een interview met Eyal Weizman.

Negatie

Veeg de skyline van torens uit, wis het lawaai van de snelweg, ontlees de borden en vergeet alle met symboliek geladen verhalen die je hebt gelezen. Omgeef jezelf met doorhalingen. Eens te meer

an extremely privatized planning concept, deviating from its original spatial and socially integrative nature.'

– Stan J. H. Majoor, 'The Disconnected Innovation of New Urbanity in Zuidas Amsterdam'

Altneuland—An Old Identity for a New City*

'One of local governments' most important functions is to represent a specific space, to embody it, to exercise symbolic leadership. Such leadership is difficult in a context of extreme economic and cultural deterritorialisation... The territory can be strengthened by a feeling of belonging, as an expression of a social link.'

– Daniel Innerarity, 'Governing the New Spaces: Between the Local and the Global'

* Altneuland was the title of Theodore Herzl's utopian novel about the development of Palestine into a free, open and cosmopolitan modern Jewish society, with a thriving cooperative industry based on state-of-the-art technology. The novel was translated into Hebrew by N. Sokolov with the title 'Tel Aviv'.

Business Warfare

'In the 1980s some business strategists realized that there was a vast knowledge base stretching back thousands of years that they had barely examined. They turned to military strategy for guidance. Military strategy books such as The Art of War by Sun Tzu, On War by von Clausewitz, and The Red Book by Mao Zedong became instant business classics.'

There were generally thought to be four types of business warfare theories. They are: Offensive marketing warfare strategies, Defensive marketing warfare strategies, Flanking marketing warfare strategies, Guerrilla marketing warfare strategies.'

– Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Business_strategy

The Camp

The model reminds her of a military camp. Construction is realized according to centralized planning, strict deadlines are set, and a scale model of the planned model city is presented at the headquarters inside one of the towers. The public relations unit writes the story, while construction companies erect towers by the day, and planners are busy branding the model inhabitants. To avoid any lingering debate or criticism, the towers are constructed speedily and quietly. Cautiously and temporarily, land is taken, old buildings are destroyed, high-rises are built, facades prior to interiors. The living spaces, subdivided into modules, allow buyers to compose their space of desire.* The news and vision of the uncompleted Model City are spread throughout the many public address mechanisms. Giant signposts, screens and ads are mounted along all construction site fences, covering

ben je gevangen in een gemodelleerde ruimte.

Ze voelt zich vervreemd van het schouwspel vanwege de teleurstelling waarmee pogingen tot het verwerkelijken van ideaalbeelden altijd gepaard gaat: ze ontberen een context in de manier waarop ze de ruimte bezetten en in de georganiseerde complexiteit van hun geometrische vorm. Duurzaamheid is vaak de leuze, maar de materialen waaruit de Modelstad is opgetrokken, zijn hoogstens duurzaam in de zin dat ze decennia meegaan in plaats van maanden.

Omdat ze zich gevangen voelt in deze gemodelleerde omgeving, zoekt de kunstenaar naar een beeld, iets wat verder gaat dan de woorden op de borden die haar vertellen wat ze ziet. Ze wordt een dier, ze schooit, struint doelloos rond. Zwervend. Alleen angetrokken tot plekken met een andere essentie. Ze heeft maar één drijfveer: zich een weg banen door middel van beslissingen die eerder voortkomen uit grilligheid dan uit doelgerichtheid.

Ze ontdekt een park, een oude buurt, verhalen over een grote oorlog, een treinstation met twee deuren: de ene deur geeft toegang tot een rijk zakencentrum en de andere deur tot een minder rijk zakencentrum. Ze ontmoet anderen met soortgelijke opdrachten. Dakloze mensen die in het park slapen, werknemers op het borreluur van hun bedrijf. Ze hoort meningen, en geruchten over haperingen in de planning. Ze krijgt trek. Wat was hier vroeger? Wat is er uitgewist?

Beveiliging en vermaak snijden door trottoirs en muren

Na de februarirevolte van 1848 kreeg Baron Haussmann opdracht om Parijs te 'moderniseren'. Er werden nieuwe boulevards aangelegd 'voor veiliger straten, betere huisvesting, schonere, gastvrijere en consumentvriendelijkere gemeenschappen, een betere verkeersdoorstroming en, niet op de laatste plaats, straten die te breed waren voor oproerkrakers om er barricades op te werpen'.

– Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Baron_Haussmann

'Om een stad te veranderen, hoef je soms alleen maar z'n geschiedenis te veranderen [...] De daad van het weghalen kan de geschiedenis van een stad bepalen [...] Net als de geschiedenis wordt een stad gebouwd door de overwinnaars, en voor de overwinnaars.'

– Sharon Rotbard, 'White City, Black City', Babel, 2004, Dana Code 462 – 187

'Misschien is de vloek van Palestina wel dat het zo'n centrale plaats inneemt in de historische en Bijbelse verbeelding van de westerse wereld. Daardoor wordt het landschap gesneden op de maat van de akelige gebeurtenissen die er zijn vastgelegd.'

– Raja Shehadeh, *Palestinian Walks*, Scribner, 2007

Deze vraag luidt een pijnlijk verlangen in naar iets eigens dat misschien in haar heeft gezeten maar waarvan ze het bestaan nooit heeft geweten. Ze staat tegenover een nieuwe interpretatie van de werkelijkheid, die vloeiende en instabiel is, gebaseerd op financiële liquiditeit en op het uitsterven van oude tradities, het ontkennen van armoede, vrije migratie, en directe, niet-gemedieerde communicatie.

De kunstenaar in de Nieuwe Modelstad stuit op een conflict. Terwijl het haar opdracht is dat ze zich met het model bezighoudt en ze dus enige vrijheid en creativiteit geniet als spiegel van deze ontworpen omgeving, vervult ze zelf ook een

bare holes filled with steel and cement.

* The term 'space of desire' is taken from Asif Berman and Oded Kutok's critique, *Spaces of Desire and Elasticity Lines*, published in the catalogue of the Israeli Pavilion at the 11th Venice Architecture Biennial, 2008.

Radical Theory in Service

'According to urban theorist Simon Marvin, the military-architectural "shadow world" is currently generating more intense and well-funded urban research programmes than all [these] university programmes put together, and is certainly aware of the avant-garde urban research conducted in architectural institutions.... Indeed, the reading lists of contemporary military institutions include works from around 1968 (with a special emphasis on the writings of [philosophers] Gilles Deleuze, Félix Guattari and Guy Debord), as well as more contemporary writings on urbanism, psychology, cybernetics, post-colonial and post-Structuralist theory. If, as some writers claim, the space for criticality has withered away in late 20th-century capitalist culture, it seems now to have found a place to flourish in the military.'

– 'The Art of War: Deleuze, Guattari, Debord and the Israeli Defense Force' by E. Weizman, 2006

'Several of the concepts in A Thousand Plateaux [by Deleuze and Guattari] became instrumental for us.... Most important was the distinction they have pointed out between the concepts of "smooth" and "striated" space [which accordingly reflect] the organizational concepts of the "war machine" and the "state apparatus". In the IDF we now often use the term "to smooth out space" when we want to refer to operation in a space as if it had no borders.'

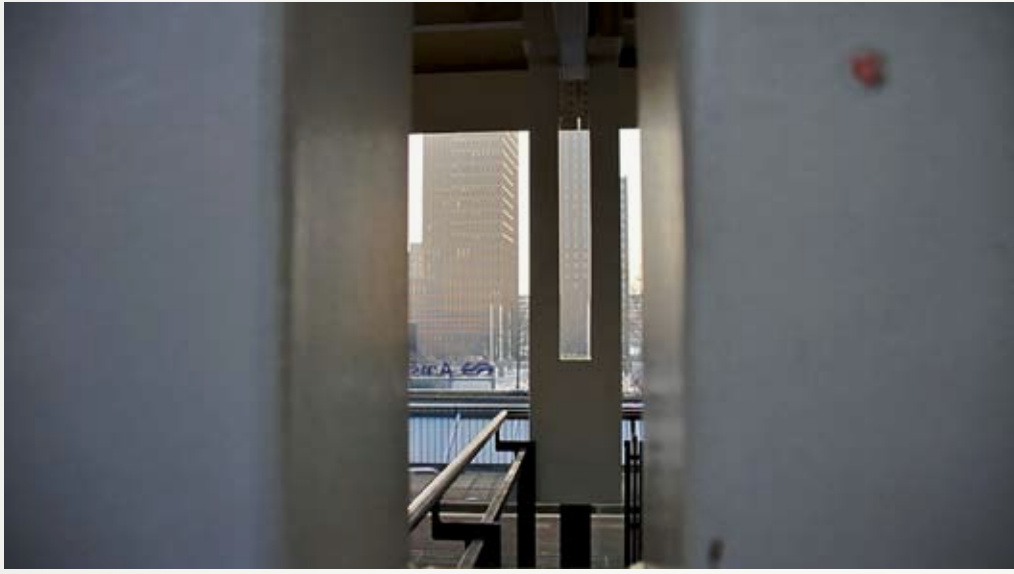
– Shimon Naveh, a retired Brigadier-General and director of the Operational Theory Research Institute, in an interview with Eyal Weizman.

Negation

Erase the skylines paved with towers, erase the noise of the highway, unread the signs and forget your readings of emblematic narratives. Surround yourself with deletion. Once more – you are captive in a modelled space.

The spectacle is alienating to her because of that constant disappointment in the encounter with an attempted materialization of ideal objects: they are devoid of context in their manner of occupation and in the organized complexity of their geometrical form. Sustainability is often the slogan, but the materials of which the Model City is built are only durable in the sense that they wear out in a matter of decades, rather than months.

Feeling captivated in this modelled environment, the artist seeks an image, something beyond the words on the signs that tell her what she sees. She

functie in het model. Ook zij is in dienst geroepen door de ‘Schaduwwereld’, als een gesponsorde oppositie die door de planners wordt betaald om kritische meningen te vormen die vervolgens gecontroleerd in de juiste banen kunnen worden geleid. De zachte grenzen van het model worden de grenzen van haar eigen praktijk. Ze voelt zich als de onderzoeker van ‘Ontastbaar Cultureel Erfgoed’ die een ‘Ontastbaar Cultureel Goed’ formaliseert om het te kunnen bewaren. Als reactie op deze rationalisering houdt het object echter onmiddellijk op te bestaan. Misschien zit er in haar ook wel iets wat ‘bedreigd’ wordt. Een deel van haar wezen dat ontastbaar is, waarover ze niet kan schrijven of spreken. Een deel van haar dat een soort jager-verzamelaar is, een bedoeïen, een soort dakloze.

‘Het Ontastbare Cultureel Erfgoed is de drijvende kracht achter onze culturele diversiteit; het behoud ervan is de garantie voor voortgaande creativiteit. Dit erfgoed ligt besloten in de menselijke geest en ons lichaam is het belangrijkste instrument waarmee het wordt verwezenlijkt, wordt belichaamd. Deze kennis en vaardigheden worden vaak binnen een gemeenschap gedeeld en collectief tot uiting gebracht.’

— Unesco Culture Sector: Safeguarding Intangible Cultural Heritage
<http://www.unesco.org/culture/ich>

Sam

‘Leuke schoenen heb jij’, zegt iemand op een bankje. Hij heeft het over haar Zweedse klompen. ‘Nou, leuk, dat weet ik niet, maar ze maken wel lekker veel lawaai!’ antwoordt ze. Ze raken aan de praat. Hij heet Sam. Hij komt ‘van boven’, uit Friesland. Hij is zijn woning kwijtgeraakt toen zijn vriendin zelfmoord pleegde. Die had een borderlinestoor- nis. Ze sneed zichzelf tot bloedens toe. Daarom is hij gestopt met werken. Om voor haar te kunnen zorgen. Toen ze zichzelf ten slotte echt van het leven had

berooft, was haar vader boos en verdrietig en had Sam op straat gezet. Hij zei dat het Sams schuld was en dat hij hem zou vermoorden. Sam moest vluchten uit Leeuwarden en op zoek naar een nieuw leven. Nu zit hij in een tentje in het park, verstopt in de bosjes. Hij bedelt wat geld bij elkaar in het centrum, koopt wat te eten en een paar biertjes en gaat dan ‘s avonds weer naar het park. ‘Ik ben geen alcoholist’, zegt hij. ‘Ik moet wel drinken. Anders doe ik ‘s nachts geen oog dicht met al dat lawaai van die beesten hier.’ Er bivakkeren nog meer daklozen in het park. Ze gaan naar de bibliotheek om te e-mailen, naar de stad om te werken. Ook zij zijn in dienst. ‘Ik houd het park schoon’, zegt hij. Misschien. Is dit de nieuwe modelburger? Te gevoelig, emotioneel gebonden, zonder muren, zonder bescherming, zonder privéruimte, zonder ruimte in de planning - zonder grenzen? ‘Mag ik terugkomen om met jou de geluiden van het park op te nemen?’ vraagt ze. ‘Ja, hoor. Maar ik kan je niet laten zien waar ik slaap.’

Spanningen tussen de oude en de nieuwe centra

Nieuwe steden ontlenuen hun aantrekkingskracht aan de uitstraling van hun oude historische centrum. Maar de oude geschiedenis van Amsterdam (een gemoedelijke stad van zonden waar individuele expressie, drugs en prostitutie worden getolereerd) voegt zich niet naadloos naar het Manifest voor een Nieuwe Urbaniteit, dat het heeft over ‘een samenhangend beleid voor veiligheid en misdaadpreventie [...] plaatselijk anti drugsbeleid [...] voorzieningen op het terrein van sport en recreatie [...] een gezonde, veilige, gevestigde, aangename en stimulerende woonomgeving’, et cetera. Als een eenvoor-

becomes an animal, scavenging, roaming without purpose. Drifting. Drawn only to places that are different in essence. Following a single incentive: to create a path with decisions formed by whim rather than purpose.

She discovers a park, an old neighbourhood, stories of a big war, a train station with two doors, one leading to a wealthy business centre, and the other – to a less wealthy business centre. She meets others with missions just like hers. Homeless people sleeping in the park, workers at their company cocktail parties. She hears opinions and rumours of cracks in the planning. She becomes hungry. What was there before? What has been erased?

Security and Entertainment Cut Through Pavements and Walks

Following the February 1848 revolution in Paris, Baron Haussmann was commissioned to ‘modernize’ the city. New boulevards were created ‘to ensure safer streets, better housing, more sanitary, hospitable, shopper-friendly communities, better traffic flow,

and, last but not least, streets too broad for rebels to build barricades across them’.

— Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Baron_Haussmann

‘Sometimes to change a city, it’s enough to change its story.... The action of erasure can define the history of a city.... A city, just like history, is built by the winners, and for the winners.’

— Sharon Rotbard, ‘White City, Black City’ Babel, 2004, Dana Code 462 - 187

‘Perhaps the curse of Palestine is its centrality to the West’s historical and biblical imagination. The landscape is thus cut to match the grim events recorded there.’

— Raja Shehadeh, Palestinian Walks, Scribner, 2007.

The question heralds a pain and a longing for something indigenous that may have existed inside of her and that she has never known. She faces a new interpretation of reality that is fluid and unstable, built upon the foundation of financial liquidity and on the extinction of old traditions, the negation of poverty, free migration, and of direct, unmediated communication.

The artist in the New Model City faces a conflict. While her commission is to engage with the model, thus offering some freedom and creativity as a mirror to this designed environment, she herself has a function in the

mige versie van een duurzame, veilige en gezonde omgeving voor iedereen.

- Manifest voor een Nieuwe Urbaniteit: European Urban Charter II, in 2008 aangenomen op het Congres van Plaatselijke en Regionale Overheden van de Europese Raad

De kunstenaar-in-dienst wil alle plekken aanraken waar haar lichaam komt. Dit verschilt opeens heel erg van haar eigen ideaalbeeld van zichzelf. Voorbij grenzen en wegversperringen, in staat haar oren en neus te volgen, verlost van de steeds weerkerende drang om terug te keren naar een vaste plek. In de toekomst kunnen zien - de horizon, dwars door haar eigen muren heen lopen en de ruimte naar eigen inzicht interpreteren.

Hier begint echter de territoriumstrijd: met een vervlochten netwerk van belangen, met de torens die op hun eigen kavel staan, maar hun schaduw werpen op hun hele omgeving. Terwijl in opdracht gemaakte kunst functioneert als de hoeder van de openbare ruimte, ziet de kunstenaar haar positie onder ogen - of ze het nu door de vingers ziet of ertegen protesteert, zij blijft degene die het bestaan van het model bestendigt.

De werknemer ziet een gebouw en loopt eromheen om zijn bestemming te bereiken. De kunstenaar registreert het gebouw als een uniek verschijnsel. De strateeg kijkt door het gebouw heen, loopt door muren en ziet de weerspiegeling van het beeld dat hij in gedachten heeft - een beeld dat volkomen vloeiend is.

Epiloog

Als hoge gebouwen dicht naast elkaar staan, weerspiegelen de glazen gevels elkaar en koppelen ze hun wederzijdse identiteit terug tot in het oneindige. Dit beeld heeft echter geen inhoud. Dit is

het punt waarop het medium de boodschap wordt. En valuta, traditioneel het symbool van een waarde, wordt geleidelijk het symbool van een potentieel - de waarde van potentiële groei. Je zou kunnen zeggen dat zolang de Nieuwe Zakelijke Centra zichzelf beperken tot plannen die bij een bepaalde deadline ophouden, hun waarde onmiddellijk zal dalen. Dat komt doordat hun potentieel voor groei niet meer tot in het oneindige reikt. Misschien kan architectonische oneindigheid dan worden uitgedrukt in termen van de potentie om met de tijd te veranderen. Zolang oude gebouwen kunnen worden afgebroken en nieuwe kunnen worden neergezet, blijft ruimte vloeiend. Als een open wond. In die zin kan de werkelijke mondiale stedelijke macht worden afgemeten aan het vermogen van de stad om zichzelf te vernieuwen, zijn oude verhalen te wissen en ze te vervangen door nieuws. Vloeibaarheid staat dus ook voor het vermogen van de bevolking om nieuwe verhalen op te nemen en de oude te vergeten.

De toren

‘Het valt niet mee om de stad te verslaan. Op sommige momenten lijkt het of ik onzichtbare paden vind door de stad die mij naar verlichte verschijnselen leiden, als het ware onbezoedeld door al die zwarte aanslag, en dan zie ik alleen de schoonheid, het goede van de stad. Maar uiteindelijk bevind ik me hier, mijn vlees tegen het trottoir gesmakt, mijn huid afgestroopt als een T-shirt, en ik schreeuw tegen de groene weiden dat ze naar me toe moeten komen zolang ik hier nog ben, en wacht.’

- Yotam Laor, Walking on the Edge, 2000

In april 2000 sprong Yotam Laor, 24 jaar oud, van de City Tower - het hoogste gebouw in het centrum van Jeruzalem.

model. She too was called to service by the ‘Shadow World’ as a sponsored opposition, paid by the planners to generate critical opinions that may be controlled and channelled. The soft borders of the model become the borders of her own practice. She feels like the ‘Intangible Cultural Heritage’ researcher who formalizes an ‘Intangible Cultural Asset’ for the purpose of preservation. But the object becomes extinct immediately, in response to its rationalization. Perhaps there is something in her that is endangered as well. A part of her being that is intangible, that she cannot write or talk about. That is like a hunter-gatherer, a Bedouin, or a homeless person.

‘Intangible Cultural Heritage is the mainspring of our cultural diversity and its maintenance - a guarantee for continuing creativity. The depository of this heritage is the human mind, the human body being the main instrument for its enactment, or embodiment. The knowledge and skills are often shared within a community, and manifestations of it are often performed collectively.’

- Unesco Culture Sector: Safeguarding Intangible Cultural Heritage
<http://www.unesco.org/culture/ich/>

Sam

‘You have nice shoes,’ says a person sitting on a bench. He is referring to her Swedish clogs.

‘Don’t know if I’d call them nice, but they make a nice loud sound!’ she answers. They begin to talk. His name is Sam. He says he comes from upstairs in Holland. From Friesland. He lost his home after his girlfriend committed suicide. She had borderline personality disorder. She kept cutting her veins. That’s why he gave up work. To watch over her. When she did commit suicide one day, her father was sad and angry and he threw Sam out. Said it was his fault and that he would kill him if he came back. Sam had to flee Leeuwarden in search of a new life. Now he camps inside a tent in the park, hidden in the bushes. He makes some money begging in the city centre, buys some food and some beers and then comes back to sleep in the park. ‘I’m not an alcoholic,’ he says. ‘I have to drink. Otherwise I can’t sleep at night because the animals here make so much noise.’

There are homeless people living in the park. They go to the

Yotam was mijn beste vriend. Hij greep elke gelegenheid aan om te verdwijnen. Hij twijfelde aan alles om hem heen: aan zijn lichaam, de stad, zijn verhouding tot anderen, zijn familie, geld – aan alles. Yotam paste zich bewust niet aan aan de Israëlische normaliteit. Een normaliteit waarin kleinschalige gevechten en de systematische bezetting van stukken land soms lijken samen te vallen met overleven, en waarin talloze ideologische organisaties landschappen, wilde dieren en lokaal erfgoed opslokken met een beroep op hun idealen.

Twee jaar voor zijn dood had Yotam een half jaar als kraker in Lifta gewoond, de overblijfselen van een oud, verlaten Palestijns dorp aan de rand van Jeruzalem, waar grote gaten zijn geslagen in de daken en plafonds van de huizen. Zijn pogingen om een individuele vrijheid te vinden buiten de grenzen van de stad en die van zijn eigen geest werden het centrale thema in onze gesprekken en in wat hij schreef. Zijn dood vond plaats een paar maanden voordat ik naar Nederland verhuisde en markeerde het einde van mijn jeugd. Hier in Europa manifesteert nieuwe stadsontwikkeling zich veel vriendelijker, maar lijkt het wel alsof de traditionele invloed van militaire theorieën op financiële strategieën nog steeds bepalend is voor de achterliggende modellen van financiële operaties zoals die van de Amsterdamse Zuidas.

library for emails, to the city for work. They are in service too. ‘I’m the park cleaner,’ he says. Perhaps. Is this the new model citizen? Too sensitive, emotionally attached, without walls, without protection, no private space, no space in the planning – no borderlines? ‘Can I come back to record the noises of the park with you?’ she asks. ‘Sure. But I can’t show you where I sleep.’

Tension Between the Old and New Centres

New cities draw their appeal from the glamour of their historical old centre. But the old narrative of Amsterdam (a friendly sin city where individual expression, drugs and prostitution are tolerated) doesn’t quite fall in line with the Manifesto for a New Urbanity, which pledges ‘a coherent security and crime prevention policy.... A local anti-drug policy ... sporting and recreational facilities ... healthy, safe, settled, pleasant and stimulating living environment’ etc., as a uniform version of sustainable, secure and sanitary surroundings for all.

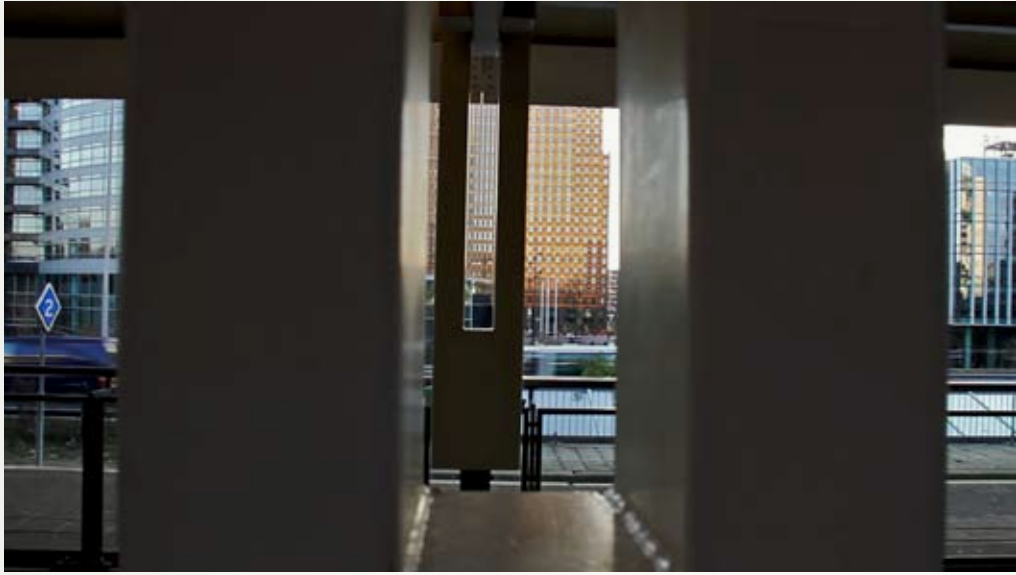
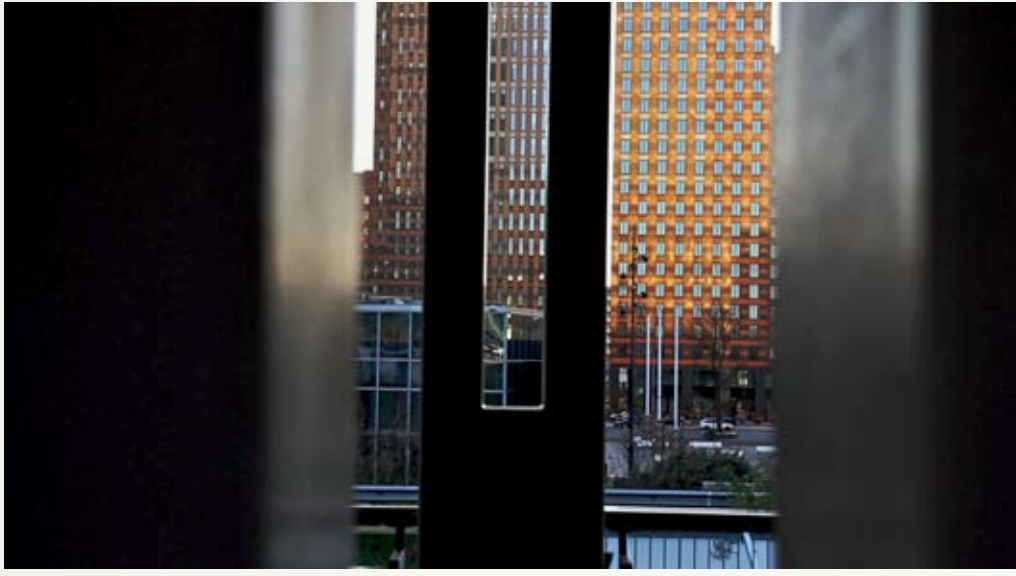
– Manifesto for a New Urbanity: European Urban Charter II, adopted by the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe in 2008

The artist in service wishes to touch all those places where her body goes. This is suddenly all different from her own ideal of what she should be. Beyond

borders and roadblocks, to be able to walk following her ears and nose, relieved of the repetitive urge to turn back and settle in one place. To be able to see into the future – the horizon, to walk straight through her own walls and interpret the space as she wishes.

But this is where the territorial battle begins: with an interwoven network of interests, with the towers occupying their parcels, but casting shadows on their surroundings. While commissioned art functions as the guardian of public space, the artist comes to terms with her position – condoning or objectifying, she is the one who reinforces the existence of the model.

The worker sees a building and walks around it towards his destination. The artist documents the building as a phenomenon that is unique. The strategist sees through the building, walks through walls, seeing the reflection of what she should be. Beyond

tion of the vision he has in mind – that of complete liquidity.

Epilogue

When high-rises are built close to one another, each glass facade mirrors the other one, as they feed their mutual identity back to infinity. But this image has no content. At this point the medium becomes the message. And currency, which traditionally reflects a value, begins to reflect potential - the value of potential growth. Arguably, for as long as the New Business Centres limit themselves to plans that end at specific deadlines, their value will immediately drop. This is because their potential growth ceases to project to infinity. Perhaps architectural infinity can thus be expressed in potential change over time. As long as old buildings can be torn down and new ones can be erected, space will remain liquid. Like an open wound. In that sense, real global urban power might be measured in the capacity of a

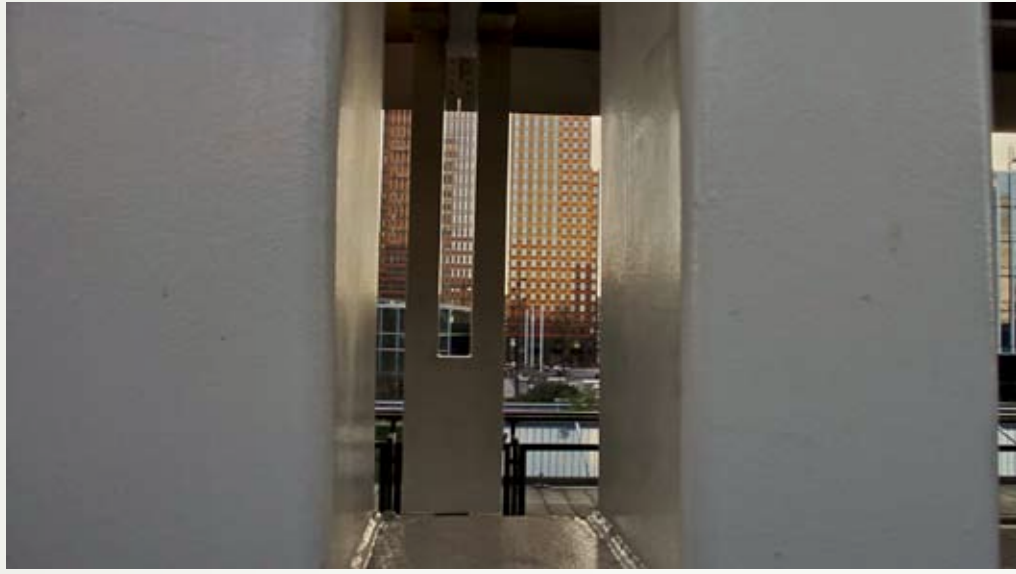
city to renew itself, to wipe out old narratives and to replace them with news. Liquidity thus also reflects the ability of a population to accept new narratives and to forget about the old ones.

The Tower

‘It is difficult to defeat the city. There are moments when I seem to find invisible paths through her that lead me to illuminated occurrences, as if uncontaminated by all that black soot, and my eyes only open up to her beauty, to her good. But at the end of the day there I am, my flesh hurled against the sidewalk, my skin stripped off me like a T-shirt, and I scream to the green grass meadows that they come to me while I am still here, waiting.’

– Yotam Laor, *Walking on the Edge*, 2000.

In April 2000, at the age of 24, Yotam Laor jumped off the City Tower - the highest building in the centre of Jerusalem. Yotam was my best friend. He used every opportunity to

disappear. He questioned everything around him; his body, the city, social relationships, family, money - everything. Yotam chose not to conform to the Israeli normality. A normality where low intensity battles and a systematic occupation of grounds sometimes seem synonymous with survival, and where countless ideological organizations consume landscapes, wild life and local heritage in the name of their ideals.

Two years prior to his death Yotam had spent six months squatting in Lifta – the ruins of an old deserted Palestinian village on the outskirts of Jerusalem, which is marked by holes blasted in the roofs and ceilings of its houses. His attempts to find individual freedom beyond the borders of the city and of his own mind became central to our conversations and to his writings. His death came about a couple of months before my relocation to the Netherlands, and marked the end of my youth. Here

in Europe, while new urban development assumes a much friendlier facade, it seems as though it is the traditional influence of military theory on financial strategy that still remains the defining factor in the underlying models behind financial campaigns such as the Amsterdam Zuidas.

